

ΠΑΝΟΣ ΖΥΓΟΥΡΗΣ - ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΑΘΗΝΩΝ
ΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΜΠΟΥΜΠΟΥΛΙΝΑΣ 9-11 (2^{ος} όροφος) ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ:210-8259140-1-FAX: 210-8259235
KIN:6977506705

Επί των ερωτήματος του με αριθμ. πρωτ. εισ. προς την Ε.Δ.Ε.Υ.Α.
1911/22.1.2013, από τη Δ.Ε.Υ.Α.

Ερωτάται με βάση το 4378/12/12/2012 έγγραφο της Δ.Ε.Υ.Α. και την από 17-12 έγγραφη απάντηση του δικηγόρου Κυρίου Πάνου Ζυγούρη :
α) εάν οι εργαζόμενοι στη Δ.Ε.Υ.Α. εμπίπτουν στην εφαρμογή του άρθρου 4 του Νόμου 4046/2012. β) εάν είναι υποχρεωτική ή προαιρετική ή εφαρμογή του και γ) εάν το επίδομα του χρόνου υπηρεσίας συμπεριλαμβάνεται στην συγκεκριμένη αύξηση.

Με δεδομένο ότι δεν υπάρχει υπέρβαση του μέσου κατά κεφαλή μισθολογικού κόστους των 1.900 ευρώ (άρθρο 31 Ν.4024/2011) ερωτάται όπως αναφέρεται και στην από 17-12 απάντηση του Κυρίου Ζυγούρη εάν οι εργαζόμενοι δικαιούνται το επίδομα του χρόνου υπηρεσίας δεδομένης της αναστολής εφαρμογής των όρων συλλογικών συμβάσεων εργασίας από 14-2-2012 που προέβλεπαν αύξηση αποδοχών εργαζομένων περιλαμβανομένων των υπηρεσιακών ωριμάνσεων καθώς και του επιδόματος πολυετίας, χρόνου εργασίας, το τριετίας, πενταετίας.

ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Ο νόμος 4046/2012, «Μνημόνιο 2» στην παράγραφο 6 του άρθρου 1, ορίζει ότι οι ρυθμίσεις που περιλαμβάνονται στο κεφάλαιο Ε` «Διαρθρωτικές Μεταρρυθμίσεις», παράγραφοι 28 και 29 του Μνημονίου Οικονομικής και Χρηματοπιστωτικής Πολιτικής και στο Κεφάλαιο 4 «Διαρθρωτικές Μεταρρυθμίσεις για την Ενίσχυση της Ανάπτυξης» παράγραφος 4.1: «Διασφάλιση της ταχείας προσαρμογής της αγοράς εργασίας και ενίσχυση των θεσμών της αγοράς εργασίας» του Μνημονίου Συνεννόησης στις Συγκεκριμένες Προϋποθέσεις Οικονομικής Πολιτικής, τα σχέδια των οποίων εγκρίνονται κατά την παράγραφο 2 και προσαρτώνται ως παράρτημα V στον παρόντα νόμο, συνιστούν πλήρεις κανόνες δικαίου άμεσης εφαρμογής. Με αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου ρυθμίζεται κάθε αναγκαίο ζήτημα για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου.

Επίσης, ο νόμος 4046/2012 «Μνημόνιο 2» στο Κεφάλαιο Ε (Διαρθρωτικές Μεταρρυθμίσεις, παράγραφος 29 ορίζει ότι, η κυβέρνηση θα λάβει μέτρα για τη βελτίωση της λειτουργίας της αγοράς εργασίας. Οι αγκυλώσεις στην αγορά εργασίας εμποδίζουν την προσαρμογή των μισθών στις οικονομικές συνθήκες και οδηγούν την απασχόληση στη μαύρη εργασία. Για την προστασία της απασχόλησης και την εξάλειψη του κενού ανταγωνιστικότητας της Ελλάδας με μεγαλύτερη ταχύτητα, η κυβέρνηση σκοπεύει να στοχεύσει σε μια μείωση του ανά μονάδα κόστους εργασίας κατά περίπου 15 τοις εκατό κατά τη διάρκεια του προγράμματος. Εάν ο συνεχιζόμενος κοινωνικός διάλογος είναι ανεπιτυχής στον καθορισμό συγκεκριμένων λύσεων έως το τέλος Φεβρουαρίου για την επίτευξη του στόχου αυτού, η κυβέρνηση θα λάβει τα αναγκαία νομοθετικά μέτρα, με γνώμονα το επείγων δημόσιο συμφέρον, για να επιτρέψει την προσαρμογή του μισθολογικού και μη μισθολογικού κόστους όπως απαιτείται. Το πακέτο των μέτρων για την αγορά εργασίας το οποίο θα εφαρμοσθεί συμπεριλαμβάνει:

• Διαρθρωτικά μέτρα για το επίπεδο των συλλογικών συμβάσεων, τα βασικά μέτρα που θα νομοθετήσουμε (ως προαπαιτούμενες ενέργειες) περιλαμβάνουν: **Διάρκεια των συλλογικών συμβάσεων και αναθεώρηση της μετενέργειας των συλλογικών συμβάσεων. Οι αλλαγές θα ορίζουν ότι: (i) όλες οι συλλογικές συμβάσεις θα πρέπει να έχουν μια μέγιστη διάρκεια 3 ετών, (ii) οι συλλογικές συμβάσεις που υπάρχουν ήδη για 24 μήνες ή περισσότερο θα λήξουν όχι αργότερα από 1 έτος από την ψήφιση του νόμου, (iii) η περίοδος χάριτος μετά την λήξη της σύμβασης μειώνεται από τους 6 στους 3 μήνες, και (iv) σε περίπτωση κατά την οποία δεν είναι δυνατή η επίτευξη μιας νέας συλλογικής σύμβασης μετά από προσπάθειες τριών μηνών, η αμοιβή θα επανέλθει στον βασικό μισθό συν τα παρακάτω γενικά επιδόματα (αρχαιότητας σε υπηρεσία, τέκνου, εκπαίδευσης και επικινδυνότητας). Αυτό θα συνεχίσει να ισχύει μέχρι να αντικατασταθεί από όρους που καθορίζονται σε μια νέα συλλογική συμφωνία ή σε νέα ατομική σύμβαση. Αφαίρεση της μονιμότητας σε όλες τις παραδοσιακές συμβάσεις σε όλες τις εταιρείες. Η νέα νομική διάταξη θα μεταμορφώσει αυτομάτως τις συμβάσεις ορισμένου χρόνου (οι οποίες ορίζονται ως έχουσες λήξη κατά το όριο ηλικίας ή την σύνταξη) σε συμβάσεις αορίστου χρόνου για τις οποίες ισχύουν οι κανονικές διαδικασίες απόλυσης. Πάγωμα της ωρίμανσης που προβλέπεται από τον νόμο και ή τις συλλογικές συμβάσεις (που αναφέρεται σε όλες τις αυτόματες αυξήσεις μισθών με βάση το χρόνο) μέχρι η ανεργία να πέσει κάτω από 10%.**

Εξάλειψη της μονομερούς προσφυγής σε διαιτησία, επιτρέποντας αιτήσεις για διαιτησία μόνο εάν συναινούν και τα δύο συμβαλλόμενα μέρη. Την ίδια στιγμή, θα διευκρινίσουμε (με νόμο ή με εγκύκλιο) ότι: (i) δεν επιτρέπεται οι διαιτητές να εισάγουν κάποια διάταξη για μπόνους, επιδόματα ή άλλες αποζημιώσεις, και ως εκ τούτου μπορούν να αποφαινούνται μόνο για τον βασικό μισθό και (ii) θα πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη τα οικονομικά και χρηματοπιστωτικά ζητήματα μαζί με τα νομικά.

Προσαρμογή του κατώτατου μισθού. Αυτό θα βοηθήσει να διασφαλιστεί ότι καθώς προσαρμόζεται η οικονομία και οι συμβάσεις συλλογικής διαπραγμάτευσης ανταποκρίνονται στις αλλαγές, οι επιχειρήσεις και οι υπάλληλοι δεν θα βρεθούν δεσμευμένοι σε ένα κατώτατο όριο (και ένα όριο το οποίο είναι πολύ υψηλό σε διεθνή σύγκριση).

Με βάση και σε εκτέλεση της παραγράφου 6 του άρθρου 1 του Νόμου 4046/2012 και τις ρυθμίσεις του κεφαλαίου Ε, παράγραφος 29, θεσπίσθηκε η Πράξη Νομοθετικού περιεχομένου 6/28/2/2012. Στο άρθρο 2 αυτής, παράγραφος 1-4 ορίζεται, ότι οι Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας συνάπτονται εφεξής για ορισμένο χρόνο ισχύος, η διάρκεια του οποίου δεν μπορεί να είναι μικρότερη από ένα (1) έτος και δεν μπορεί να υπερβαίνει τα τρία (3) έτη. Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας που βρίσκονται σε ισχύ, ήδη 24 μήνες μέχρι την 14-2-2012 ή και περισσότερο, λήγουν στις 14-2-2013. Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας που την 14-2-2012 βρίσκονταν σε ισχύ για χρονικό διάστημα μικρότερο των 24 μηνών, λήγουν με τη συμπλήρωση τριών (3) ετών από την ημερομηνία έναρξης ισχύος τους, εκτός και αν καταγγελθούν νωρίτερα κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 12 του ν. 1876/1990 (Α' 27). **Οι κανονιστικοί όροι Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας που θα λήξει ή θα καταγγελθεί, εξακολουθούν να ισχύουν επί ένα τρίμηνο από τη λήξη ή την καταγγελία τους. Κανονιστικοί όροι Συλλογικής Σύμβασης που έχει ήδη λήξει ή καταγγελθεί ισχύουν για ένα τρίμηνο από την ισχύ του ν. 4046/2012. Με την πάροδο του τριμήνου και εφόσον εν τω μεταξύ δεν έχει συναφθεί νέα Συλλογική Σύμβαση Εργασίας, εξακολουθούν να ισχύουν από τους κανονιστικούς αυτούς όρους αποκλειστικώς οι όροι εκείνοι που αφορούν α) τον βασικό μισθό ή το βασικό ημερομίσθιο και β) τα επιδόματα ωρίμανσης, τέκνων, σπουδών και επικινδύνου εργασίας, εφόσον τα επιδόματα αυτά προβλέπονταν στις Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας που έληξαν ή καταγγέλθηκαν, ενώ παύει αμέσως να ισχύει κάθε άλλο προβλεπόμενο σε αυτές επίδομα. Η προσαρμογή των συμβάσεων στις διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου γίνεται χωρίς να απαιτείται προηγούμενη σύμφωνη γνώμη των εργαζομένων. Οι όροι του τρίτου εδαφίου που διατηρούνται, εξακολουθούν να ισχύουν μέχρις ότου**

αντικατασταθούν από εκείνους της νέας Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας ή της νέας ή της τροποποιημένης ατομικής σύμβασης.

Επίσης στο άρθρο 4 της ανωτέρω πράξης νομοθετικού περιεχομένου ορίζεται ότι από 14-2-2012 και μέχρι το ποσοστό της ανεργίας να διαμορφωθεί σε ποσοστό κάτω του 10%, αναστέλλεται η ισχύς διατάξεων νόμων, κανονιστικών πράξεων, Συλλογικών Συμβάσεων ή Διαιτητικών Αποφάσεων, οι οποίες προβλέπουν αυξήσεις μισθών ή ημερομισθίων, περιλαμβανομένων και εκείνων περί υπηρεσιακών ωριμάνσεων, με μόνη προϋπόθεση την πάροδο συγκεκριμένου χρόνου εργασίας, όπως ενδεικτικά το επίδομα πολυετίας, το επίδομα χρόνου εργασίας, το επίδομα τριετίας και το επίδομα πενταετίας. Για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου λαμβάνεται υπόψη ο μέσος όρος του εθνικού ποσοστού ανεργίας των τελευταίων τεσσάρων τριμήνων, όπως αυτός αποτυπώνεται στην Έρευνα Εργατικού Δυναμικού της ΕΛ.ΣΤΑΤ.

A) Εκ των ανωτέρω διατάξεων και δη της παραγράφου 4 της προαναφερόμενης πράξης νομοθετικού περιεχομένου διαφαίνεται η σαφής βούληση του νομοθέτη να αναστείλει όλες ανεξαιρέτως και χωρίς διάκριση τις διατάξεις των συλλογικών συμβάσεων εργασίας οι οποίες προβλέπουν αυξήσεις μισθών ή ημερομισθίων, περιλαμβανομένων και εκείνων περί υπηρεσιακών ωριμάνσεων που έχουν ως μόνη προϋπόθεση την πάροδο συγκεκριμένου χρόνου εργασίας, όπως είναι το επίδομα πολυετίας, το επίδομα χρόνου εργασίας κλπ. Συνεπώς λόγω της γενικής και αδιάσπικτης διατύπωσης του ανωτέρω άρθρου όλες ανεξαιρέτως οι διατάξεις συλλογικώς συμβάσεων εργασίας που προβλέπουν τέτοιας φύσεως αυξήσεις αναστέλλονται ως προς την εφαρμογή των και κατ' ακολουθία και οι εργαζόμενοι στην Δ.Ε.Υ.Α. όπως και οι πάσης φύσεως εργαζόμενοι, εμπίπτουν στο άρθρο 4 της ανωτέρω πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου

B) Εξάλλου στο προοίμιο της ανωτέρω πράξης νομοθετικού περιεχομένου υπογραμμίζεται ότι οι ρυθμίσεις της παραγράφου 6, του

άρθρου 1, του Νόμου 4046/2012 συνιστούν πλήρεις κανόνες δικαίου άμεσης εφαρμογής με στόχο την τόνωση της παραγωγικότητας και της απασχόλησης και την ενίσχυση της εθνικής οικονομίας. Εκ του προοιμίου της πράξεως νομοθετικού περιεχομένου σε συνδυασμό με την γενική και καθολικού χαρακτήρα διατύπωση του άρθρου 4 αυτής προκύπτει ότι η εφαρμογή της ανωτέρω διατάξεως είναι υποχρεωτική και καλύπτει άπασες τις συλλογικές συμβάσεις εργασίας των εργαζομένων.

Γ) Ως προς το τρίτο ερώτημα που διατυπώνεται η διάταξη του άρθρου 4 της ανωτέρω πράξης νομοθετικού περιεχομένου είναι ρητή, σαφής και αδιάστικτη. Αναστέλλεται η εφαρμογή όλων των διατάξεων των συλλογικών συμβάσεων εργασίας που προβλέπουν αυξήσεις περί υπηρεσιακών ωριμάνσεων και έχουν ως μόνη προϋπόθεση την πάροδο ικανού χρόνου εργασίας και τέτοιες είναι και αυτές που αφορούν το **επίδομα του χρόνου εργασίας η αλλιώς υπηρεσίας. Κατ' ακολουθία το επίδομα του χρόνου υπηρεσίας εμπίπτει στο 4 της ανωτέρω ΠΥΣ και συνιστά μη επιτρεπτή μισθολογική αύξηση.**

Συνεπώς σε διόρθωση και περαιτέρω διευκρίνιση της προηγουμένης απάντησης στο ερώτημα σας με αριθμ. πρωτοκόλλου 1901/12-12-2012, απαντούμε ότι αναστέλλεται η εφαρμογή των διατάξεων συλλογικών συμβάσεων εργασίας όπως περιγράφησαν ανωτέρω και πλέον δεν υπάρχει εκ του νόμου η δυνατότητα χορήγησης του επιδόματος χρόνου υπηρεσίας τουλάχιστον έως ότου το ποσοστό της ανεργίας να διαμορφωθεί σε ποσοστό κάτω του 10%.

Αθήνα, 25/1/2013,

Ο Πληρεξούσιος δικηγόρος

Πάνος Ζυγούρης